

JAK KRIZE ZMĚNILA SVĚT

Banka Lehman Brothers padla
před pěti lety, 15. září 2008

INZERCE

**Kombinace bez hranic.
Cílená optimalizace.**

Telefonní číslo oddělení
služeb zákazníkům:
+420.224.726.222
www.gw-world.cz

Gebrüder Weiss
transport a logistika

HN02013_5

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

www.IHNED.cz

CZK/EUR
25,815 -1,16

CZK/USD
19,424 +0,01 %

PX
977,42 -0,03 %

DJI
15296,99 -0,19 %

FTSE
6588,98 +0,01 %

DAX
8494,00 -0,02 %

DOLAR SE VZPAMATOVAL, ALE EVROPĚ STÁLE HROZÍ NEBEZPEČÍ

Pět let krize: čeká se na další Lehman Brothers

Marek Hudema

marek.hudema@economia.cz

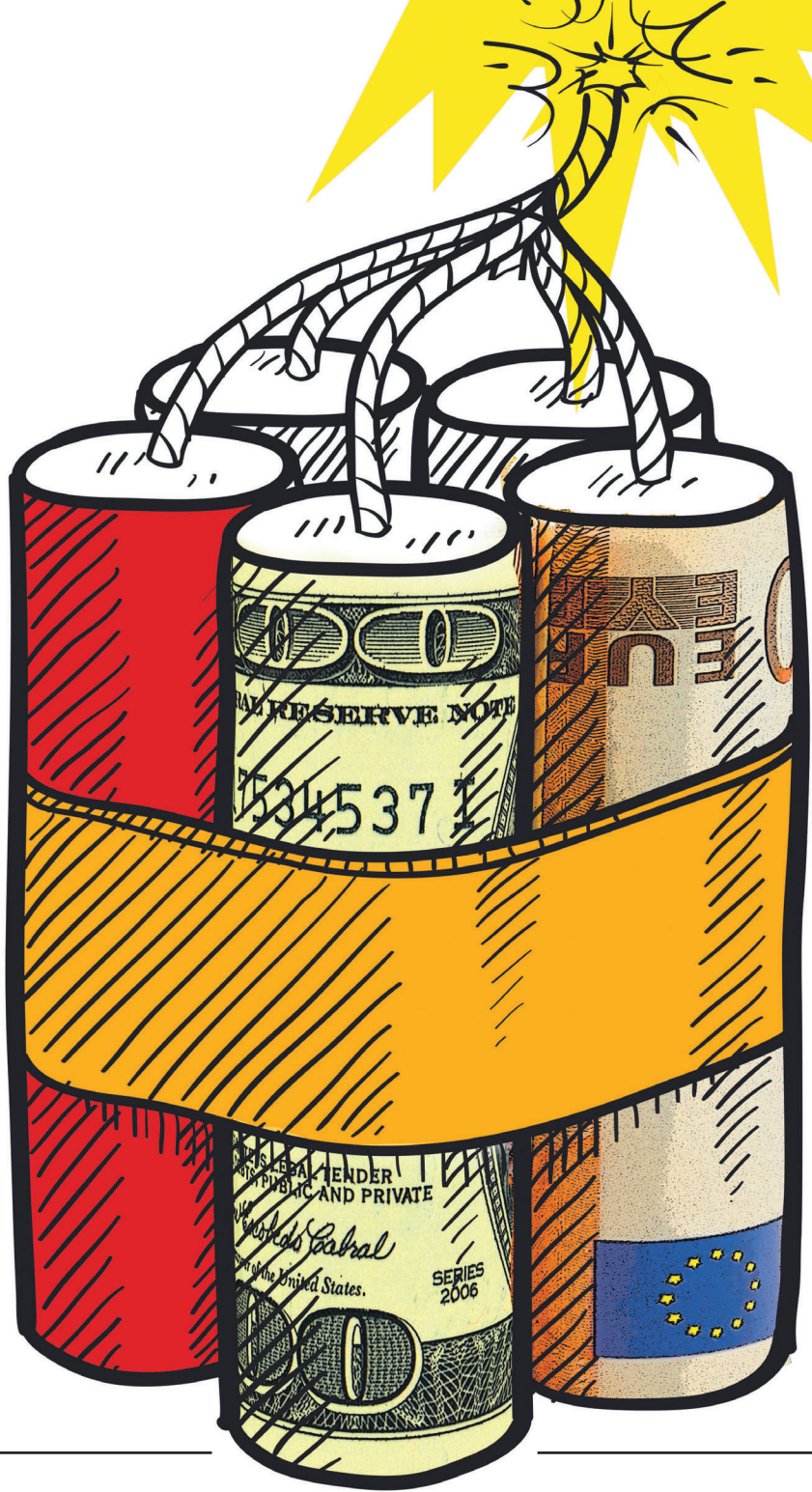
Všechno mělo být jiné a nic se už nemělo opakovat, měl přijít konec nezodpovědného riskování. Tak to alespoň tvrdili ekonomičtí komentátoři, například John Authers z listu Financial Times, před pěti lety. Jmenovitě 15. září 2008, když vyhlášovala bankrot americká investiční banka Lehman Brothers a ukázala se naplno hloubka finanční krize. Největšího ekonomického propadu za posledních osmdesát let, který jen Spojené státy připravil podle ekonoma Paula Krugmana celkem o neuvěřitelné dva biliony dolarů.

Proti všem očekáváním se ale historie zřejmě bude opakovat, jen na jiném místě. Spojené státy, kde krize začala, se vzpamatovaly z propadu, HDP roste, ceny akcií podle indexu S&P500 převyšují předkrizovou úroveň. Evropská komise naopak letos čeká v EU mírný ekonomický pokles a před pár měsíci se ukázalo, že i rozvíjející se ekonomiky, které měly být v „post-lehmanovské“ době světovým motorem, mají problémy.

Zombie putují Evropou

Na rozdíl od USA se Evropě nepodařilo vyřešit problém, jak zachraňovat krachující banky, a stále může nastat další kolo krize. Zatímco v Americe je do značné míry jasné, kdo bude zasahovat, která banka se nechá padnout a která se zachrání jako důležitá pro chod celé ekonomiky, v eurozóně se o potřebných předpisech jednotlivé země dosud dohadují. V USA nechali zkrachovat od začátku krize stovky menších finančních ústavů a ostatní musely projít přísnými testy životaschopnosti. V Evropě se veřejně mluví o existenci „zombie“ bank, které by už dávno neměly existovat. Mají být sice provedeny zátěžové testy bank, ale není jisté, zda budou jen naoko, nebo skutečně a co pak s těmi, které neprojdou. Světová finanční krize se přitom v Evropě změnila v krizi zadlužení jednotlivých zemí propojenou právě s předluženými bankami. Záchranné balíčky pro Řecko či Portugalsko jsou jen kupováním času. „Dluhový problém dosud dopadá na firmy i domácnosti. Krize není za námi,“ přiznal tento týden šéf Evropské komise José Manuel Barroso.

Evropa a celý svět se nyní snaží zabránit opakování krize hlavně snížením přílišné

zadluženosti bank. To má zajistit přijetí pravidel zvaných Basel III. Takový krok ale zbrzdí poskytování úvěrů a růst ekonomiky. Hlavně v Evropě.

Došlo i k omezení odměn bankéřům. Jenže banky kvůli tomu možná přestanou najímat nejchytřejší lidi z vysokých škol. „Už se také neobchoduje s tak složitými finančními deriváty, které přispěly k finanční krizi, lidé jsou opatrnější,“ říká David Marek, hlavní ekonom Patria Finance. Podle Kena Griffina, zakladatele jednoho z největších hedgeových fondů světa Citadel, je dnes díky novým zákonům také obchodování s finančními deriváty mnohem bezpečnější a banky méně riskují.

Ovšem deriváty zcela nezmizely (v eurozóně dokonce Evropská centrální banka zvažuje využití derivátů navázaných na podnikové dluhy jako nástroje k povzbuzení ekonomiky). A nezmizel ani další viník krize, podřadné hypotéky, které často dostávali lidé neschopní je později splácet. Příliš velké banky se rovněž nezmenšily. Naopak po krizi často narostly, i když počet finančních transakcí klesl skoro o třetinu.

Levné peníze a nástup břídlíc

Evropa se v krizi soustředila – byť často jen rétoricky – na snižování státních dluhů. Americká centrální banka naopak zaplavila ekonomiku okamžitě levnými penězi a vláda se příliš nestarala o zvyšující se zadlužení. USA se vzpamatovaly, Evropa nemá zřejmě krizi stále úplně za sebou. Jenže Amerika měla kromě levných peněz štěstí. K jejímu růstu přispěla „břidličná revoluce“, tedy levný plyn a ropa právě z břídlíc. Mluví se dokonce o reindustrializaci země, návratu průmyslové výroby ze zahraničí a ukončení politiky levných peněz.

Levné peníze však nejsou bez následků. Země jako Indie a Brazílie, které měly být podle analytiků tahounem světové ekonomiky, si zvykly na zahraniční dolarové investice. Teď se ale dolary vrací zpět za vyšším úrokem, dolar posiluje a rozvíjející se země mají problémy.

Navic levné peníze téměř jistě nafoukly ekonomickou bublinu i v nějakém odvětví ve vyspělém světě a za ní číhá i další krize, další Lehman Brothers. Jen se ještě neví kde.

O největší krizi za posledních 80 let čtěte na stranách 11, 12 a také v magazínu Víkend

99 SLOV

Petr Šabata

petr.sabata@economia.cz

V, U, W, L. Těmito písmeny popisoval profesor Roubini možný vývoj ekonomické krize, do které se přelila krize finanční a bankovní vyvolaná pádem Lehman Brothers. V Evropě po pěti letech neplatí V – rychlý propad a stejně rychlý návrat k růstu. Bohužel ani U – z recese pomaleji, ale jistě. Dvakrát V taky nesedí. Nejvěrněji vypadá L – po pádu pod nulu mírně nad ní a pak zase dolů (Česko vloni -1,3 procenta, letos asi -1,5). Takové L s vlnovkou. Ale nechme hru s písmeny dětem, otázky (nejen) pro ekonomy znějí jinak: Jak Evropu dostat z letargie? Jak se připravit na příští krizi?

Volby 2013

Zemanův stín Šlouf se zkouší vrátit, prezidentovi muži tomu ale brání
strana 4

Německo

Předvolební reportáž ze saského Zwickau, které fandí Merkelové
strana 9

Telekomunikace

Brusel chce přimět operátory, aby skončili s roamingem
strana 15

Elektromobily

V čem tkví úspěch americké automobilky Tesla
strana 22

INZERCE

SAVE THE DATE
» 9. - 15. 9. 2013 «

THERE IS ONLY ONE
Prague Fashion Week

www.fashionweekprague.cz

HN044425

Korupce ve fotbale

Šéfka hráčské asociace požaduje přísnější finanční pravidla pro kluby

Jan Malý

jan.maly@economia.cz

Podmínky, za nichž mohou fungovat profesionální fotbalové kluby v Česku, se musí zpřísnit. Kvůli bující sázkařské aféře to požaduje předsedkyně České asociace fotbalových hráčů Markéta Haindlová. Jedním z důvodů, proč se hráči zaplétají do sázkařských průšvihů, je podle jejích slov špatná ekonomická situace v klubech a nedbalé hospodaření.

„Kluby hráčům dluží výplatu kolikrát i několik měsíců a ti se dostávají do zoufalých situací, protože jsou na těchto penězích závislí. Potřebují živit rodinu, nakoupit jídlo,“ míní Haindlová.

Jak vypadá finanční situace hráčů, lze ukázat na příkladu Teplic, které své platové kategorie před časem zveřejnily. Někteří teplotičtí fotbalisté byli nyní kvůli aktuální kauze ovlivňování utkání u výslechu na policii. Přitom Teplice jsou prvoligový tým (do aféry jsou za-

Úplatky

**1,5
MILIONU KORUN**

Sázkařský gang nabízel podle policie hráčům za ovlivnění zápasu úplatek až ve výši 60 000 eur, tedy v přepočtu 1,5 milionu korun.

pleteny hlavně kluby z nižších soutěží) a platí za dobře fungující klub. Základní plat průměrného hráče ligového týmu tam činí 35 tisíc korun, fotbalista z juniorky si vydělá nejvýš 8300 korun.

Že české kluby nejsou v dobré kondici, ukazují nedávno odvrácené bankroty Baníku Ostrava a Slavie či pád HFK Olomouc z druhé do třetí ligy kvůli nedostatku peněz. Kluby vstupují do soutěží jen s částečně pokrytým rozpočtem a pak snadno upadnou do problémů.

Právě to je třeba podle Haindlové změnit: kluby musí finance i zaručit, například spoluprací s licenčním manažerem fotbalové asociace, který na dodržování plánu dohlédne.

Slovenská policie včera oznámila, že zápasy v Česku a na Slovensku manipulovala skupina Slováků, kteří měli ovlivnit minimálně devatenáct zápasů a na každém z nich vydělat až padesát tisíc eur. Celkem je obviněno dvanáct hráčů v Česku a sedm na Slovensku.

Téma, strany 2 a 3